

Harmanecké noviny

Spoločenské noviny zo života občanov a histórie obce Harmanec

Jún 2026

Ročník XX.

Číslo 2

Leto – čas načerpať nové sily

Ani sme sa nenazdali a opäť je tu leto. Ešte pred niekoľkými týždňami sme si ráno obliekali vetrovky a netrpezlivo čakali na prvé skutočne teplé dni. Dnes už skríň vyťahujeme letné oblečenie, plánujeme výlety a premýšľame, ako čo najlepšie využiť obdobie, ktoré mnohí považujú za najkrajšiu časť roka.

Pre deti je leto symbolom slobody, dobrodružstiev a vytúžených prázdnin. S radosťou odložia školské tašky a zo svojich hláv vypustia všetky písomky, skúšania či domáce úlohy. Pred nimi sú dva mesiace plné hier, nových zážitkov, kamarádstiev a bezstarostných dní. Dospelí sa zase tešia na chvíle, keď na krátky čas spomalia tempo každodenného života a doprajú si zaslúžený oddych. Či už je to týždeň alebo dva dovolenky, každý z nás potrebuje načerpať nové sily a získať energiu do ďalších mesiacov.

Leto sa nám prirodzene spája s oddychom, hoci pre každého znamená niečo iné. Niektorí si nevie predstaviť horúce dni bez osviežujúceho kúpania na kúpalisku, pri jazere alebo pri mori. Iný už balí ruksak a plánuje turistické trasy v horách, kde môže obdivovať krásu prírody a načerpať pokoj. Sú aj takí, ktorí sa tešia na ranné prechádzky lesom, zbieranie húb či chvíle strávené v záhrade. A mnohí si leto vychutnávajú v tichu a pokoji, usadení v príjemnom chládku s knihou v ruke, ponorení do príbehov, na ktoré počas roka nebol čas.

Nech už patríte do ktorejkoľvek skupiny, prajeme vám, aby ste si leto užili podľa svojich predstáv. Aby vám prinieslo veľa slnečných dní, príjemných stretnutí, nezabudnuteľných zážitkov a najmä chvíľ, počas ktorých si skutočne oddýchnete. Prajeme vám krásne leto plné pohody, radosti a energie, ktorú si so sebou odnesiete aj do nasledujúcich mesiacov.

Redakčná rada

ZŠ F. Z. Leichta Harmanec – škola, kde minulosť inšpiruje prítomnosť a tradícia žije v každom dni

V srdci malebnej obce Harmanec stojí škola, ktorá nie je len miestom vzdelávania, ale aj domovom tradícií, hodnôt a úcty k rodnému kraju, kde sa spája moderné vzdelávanie s bohatým kultúrnym dedičstvom našich predkov.

Naši žiaci sa neučia len z učebníc. Prostredníctvom regionálnej výchovy spoznávajú históriu, folklór, ľudové zvyky a tradície svojho kraja.

Škola pravidelne organizuje podujatia ako napr. vynášanie Moreny. Jeden z najarchaickejších zvykov, ktorý sa zachoval do dnešných čias. Koná sa koncom zimy a vyjadruje túžbu ľudí skončiť s chladným počasím a privolať teplé lúče slnka. Morena symbolizovala zimu, preto ak ľudia chceli, aby prišla jar, museli ju zabiť, utopiť v potoku alebo upáliť. Mala podobu slamenej figuríny oblečenej do ženských šiat, ktorú niesli mladé devy so spevom k potoku. Pri brehu ju vyzliekli, zapálili a hodili do vôd rozmrzajúcej rieky. Aj my sme tento zvyk v našej obci Harmanec zaviedli. Za spevu piesní s harmonikou si našu Moreničku odprevadíme k potoku, kde jej zaspievame, vyzlečieme, podpálime a hodíme do potoka.

Stavanie mája. Mesiac máj sa spája s láskou, ale aj s novým začiatkom a zrodom nového života. Slovenským zvykom už od stredoveku preto bolo, že chlapci, ktorým sa páčilo nejaké dievča, stavali pred domom svojej vyvolenej strom ozdobený pestrofarebnými stuhami a papierikmi – máj. Naši chlapci, naši junáci šli horou a brezu vybrali, odťať ju pomohli a na pleciah za sprievodu spevu a harmoniky niesli dievčatám pre radosť. Vďaka lesníkom si náš máj môžeme postaviť aj u nás v škole. Dievčatá ho ozdobia farebnými stuhami a zatancujú tanec.

Výnimočnosť školy potvrdilo aj udelenie certifikátu „Škola s regionálnou výchovou“, ktorý je ocenením

dlhodobej práce. Teší nás, že naša snaha bola ocenená a veríme, že aj naďalej budeme pokračovať v aktivitách, ktoré podporujú regionálnu identitu, spoluprácu a lásku k rodnému kraju.

Naša škola ponúka priestor, kde deti nabierajú nielen vedomosti, ale učia sa aj úcte, spolupráci a hrdosti na svoje korene. Je to škola, kde tradícia skutočne žije – v piesňach, zvykoch, spoločných zážitkoch i v každodennom živote školy.

Veronika Ondrejková

Školský rok plný zážitkov v Materskej škole Harmanec

Školský rok 2025/2026 sa v Harmanci niesol v znamení radosti, nových zážitkov a objavovania. O pestrý program a množstvo aktivít sme mali počas celého roka naozaj bohato postarané. Naše deti sa nielen učili a spoznávali svet okolo seba, ale zároveň zažívali množstvo krásnych chvíľ, na ktoré budú ešte dlho spomínať.

Po letných prázdninách sme v septembri privítali deti v škôlke a hneď sme sa pustili do príprav vystúpenia pri príležitosti Mesiaca úcty k starším. Deti spevom, tancom a básničkami potešili starých rodičov a všetkých prítomných, ktorí ich odmenili potleskom.

Jesenné obdobie nám spríjemnila halloweenska párty, počas ktorej sa škôlka zaplnila veselými maskami, súťažami a zábavou.

Predvianočný čas patril prípravám na vianočné vystúpenie pre rodičov. Vianočná besiedka priniesla do našej škôlky sviatočnú atmosféru, dojemné chvíle a úsmevy na tvárach rodičov i starých rodičov. Spoločne sme si pripomenuli čaro Vianoc a význam rodinných tradícií.

Veľkým zážitkom bol aj karneval, ktorý tento rok obohatila speváčka Veselka. Na podujatie boli pozvané deti z celého Harmanca a spoločne si užili popoludnie plné hudby, tanca a zábavy. Pestré masky premenili našu škôlku na rozprávkový svet plný princezien, superhrdinov a rozprávkových bytostí.

Nezabudnuteľným zážitkom bolo aj stretnutie s pánom bubeníkom, ktorý deťom predstavil svet rytmu a hudby. Deti si mohli vyskúšať bubnovanie na bubnoch, precvičili si rytmické čítanie a spoločne vytvorili skvelú hudobnú atmosféru. Táto aktivita mala veľký úspech.

Jar sa niesla v znamení príprav vystúpenia ku Dňu matiek. Naše deti si pre svoje mamičky pripravili krásny program plný pesničiek a básničiek.

Počas celého roka sme si pripomínali aj rôzne významné dni a tematické udalosti. Oslávili sme napríklad Medzinárodný deň jablka, Svetový deň mlieka, rozprávali sme sa o rôznych kultúrach pri prí-

ležitosti Medzinárodného dňa Rómov a venovali sme sa množným ďalším zaujímavým témam.

V rámci témy o lese nás navštívil pán horár, ktorý deťom pútavou formou porozprával o svojej práci, o lesných zvieratkách a o tom, prečo je dôležité chrániť prírodu.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa detí sme pre našich škôlkarov pripravili výnimočný program. Navštívili sme detskú herňu Safari Park, kde si deti užili veľa pohybu, zábavy a hier. Výlet sme zakončili v Banskej Bystrici sladkou odmenou v podobe chutnej zmrzliny, ktorá všetkým potešila.

Samozrejme, počas roka nechýbali ani ďalšie tvorivé, športové, vzdelávacie a zábavné aktivity, ktoré obohacovali každodenný život v našej materskej škole. Každá z nich prinášala deťom nové skúsenosti, vedomosti a predovšetkým radosť z objavovania.

Školský rok sme slávnostne ukončili rozlúčkou s našimi predškolákmi, ktorí sa po prázdninách vydajú na novú cestu do základnej školy. Prajeme im veľa úspechov, nových kamarátov a radosti z učenia. Zároveň sme sa rozlúčili aj s ďalším školským rokom, ktorý bol plný krásnych zážitkov a nezabudnuteľných chvíľ.

Ďakujeme všetkým rodičom, starým rodičom, priateľom školy a všetkým, ktorí počas celého roka podporovali našu materskú školu. Prajeme všetkým deťom aj ich rodinám krásne, slnečné a oddychové prázdniny a tešíme sa na stretnutie v novom školskom roku 2026/2027.

Renáta Petříková

SPOMIENKY NA ŠKOLU

Naša vzácna jubilantka ešte nemá dôchodcovský vek, no my, jej prví žiaci, ho už máme. Aj keď od jej otvorenia už uplynulo veľa rokov, naše spomienky na túto významnú udalosť mám stále živé.

Do 1. triedy som začala chodiť v roku 1962 ešte v starej drevenej škole. Nebolo tam lákavé prostredie. Vyučovalo sa na smeny v spojených ročníkoch s veľkým počtom žiakov. Naša trieda mala 1. až 4. ročník, piatáci sa učili vo vedľajšej budove. Bolo to ozajstné provizórium. Nemali sme vhodné hygienické zariadenie, kúrilo sa v peciach umiestnených v triede a často sme ich obsluhovali my. V zimnom období druhá smena chodila domov až za tmy.

Túžobne sme očakávali, kedy sa otvorí nová škola, ktorá už bola vo výstavbe. Tá sa ale predlžovala pre veľké problémy so základmi. Harmanec totiž nemá pevnú pôdu.

Naše túžby sa splnili až v septembri 1966, keď sa otvorili brány krásnej novej školy. Cítili sme sa ako v rozprávke. Všetko voňalo novotou a čistotou, každý ročník mal samostatnú triedu. Páčilo sa nám hygienické vybavenie, ústredné vykurovanie. Všetko bolo úžasné. Už sme sa nemuseli hrať na kuričov. O to sa starali a starajú naši zodpovední kuriči. Aj keď sa o nich veľa nepíše, dobre vieme, akí sú dôležití. Je príjemné prebúdať sa do teplých príbytkov a vstupovať do vykúrených priestorov obidvoch škôl. Ich prácu si treba ceniť. Veľký rozdiel medzi starou a novou školou si vedel porovnať len ten žiak, ktorý obidve navštevoval. Bolo mi ľúto, že výhody novej školy som si užila len dva roky.

Foto hádanka – spoznávate sa?

Do 6. triedy som musela cestovať do ZŠ v Banskej Bystrici.

V našej škole sa učili aj moje tri deti a keby vnučky žili v Harmanci, aj ony by ju navštevovali. Vystriedali sa v nej už tri generácie a stále je v dobrej forme. Vďaka za to aj Obecnému úradu, pedagogickým pracovníkom a tiež riaditeľom, ktorí sa snažili, aby chod školy bol vždy v poriadku. Na tomto poste sa vystriedali Mária Drobová, Tibor Haluza, Mgr. Peter Kráčík, Mgr. Henrieta Kohútová, PaedDr. Jana Sýkorová a súčasná riaditeľka Mgr. Eva Žigová.

Patrí im zaslúžené veľké poďakovanie.

Som presvedčená, že stovky žiakov, ktorí sedeli v laviciach a na stoličkách našej modernej školy, načerpali veľa užitočných vedomostí, ktoré využili aj v ďalšom študijnom období. Určite jej želajú, aby fungovala aj v dôchodcovskom veku.

Zdenka Roštárová (spomienkami prispela p. Eva Kürtiová)

OPUSTILI NÁS

Mária Huťková	3.4.2026
Anna Mlynárová	9.5.2026
Ľuboslav Nevěčný	19.5.2026
Monika Mistríková	23.5.2026
Peter Navrátil	24.5.2026
Ružena Gregorová	18.6.2026

Venujme im tichú spomienku.

JUBILANTI

Emília Cimermanová	Mária Rakšányová
Elena Gajdošová	Milan Rečkovič
Miroslav Chladný	Jana Šlosárová
Ľubomír Lachký	Alexandra Vachová
Jaroslav Murín	Pavol Vajs
Hilda Prandorfyová	Iveta Žajdlíková

Blahoželáme!

Vážení občania,

ak si neželáte, aby bolo vaše meno uvedené v Harmaneckých novinách medzi JUBILANTAMI, dajte nám, prosím, v predstihu vedieť na Obecnom úrade v Harmanci. Ďakujeme.

Redakčná rada

V roku 1271 vyrazil mladý benátsky kupec Marco Polo so svojím otcom a strýkom na obchodnú cestu do Číny. Marco urobil veľký dojem na vtedajšieho čínskeho cisára Kublai Khana, ktorý ho vyslal na viaceré expedície. Cieľom jednej z nich bol aj ostrov Srí Lanka, kde mal nájsť Budhov zub, jednu z najposvätejších relikvií budhizmu, ktorej vek sa datuje už do roku 543 pred n. l. Marco Polo vyhlásil, že Srí Lanka je najkrajší ostrov na svete. Cesta z Európy do Ázie trvala Polovcom v tých časoch celé štyri roky. Dnes sa pre nás skrátla vďaka lietadlám na nejakých pár hodín. Vydávam sa preto po stopách Marca Pola na jeden z najkrajších ostrovov na svete.

V roku 2004 sa deň po Vianociach Srí Lankou prehnala obrovská vlna tsunami, ktorá brala so sebou všetko. O jej ničivých dopadoch nachádzam dôkazy všade aj počas mojej cesty, a to aj napriek tomu, že od tejto tragédie uplynulo už mnoho rokov. Prvá noc pri oceáne bola preto trochu „napätá“, ale iba prvé minúty, pretože šumenie Indického oceánu má uspávacie účinky podstatne vyššie ako naše sčítavanie ovečiek. Ráno vstávam veľmi skoro, aby som zastihol rybárov. Musia svoje úlovky nielen chytiť do východu slnka, ale ich aj dovtedy predať, pretože slnko okamžite rybšie úlovky znehodnocuje a niečo ako ľad a chladničky – to tu ešte nedorazilo. Na rannej prechádzke sa dostávam do rybárskej dedinky, kde obdivujem ranné úlovky. A ľutujem, že som nenašiel odvahu sadnúť s nimi do ich loďky – katamaránu, aby som si aj ja doniesol nejakú rybiu trofej.

Budhizmus je hlavným náboženstvom Srí Lanky. Obrovské sochy Budhu vás sprevádzajú po všetkých kútoch ostrova. Jeden z najkrajších je Budha pred Zlatým chrámom v meste Dambulla. Ale ten je iba vstupnou bránou do jaskynného mesta, ktoré je tvorené podzemnými chrámami vyzdobenými tak, že sa vám až nechce veriť, že ste v jaskyni. Stretávam sa i s budhistickými mníchmi, ktorí sa snažia žiť cnostným životom a veľakrát ma presvedčili aj o svojej inteligencii a prehľade. Pretože keď na Srí Lanke niekomu povie, že ste zo Slovenska, tak väčšinou ani netuší, čo to je za krajinu. Ak spomeniete Československo, iba hrstka miestnych sa vedela aspoň trochu zorientovať. No keď som sa zmienil o našej krajine budhistickému mníchovi, okamžite reagoval, že Bratislava je naše hlavné mesto, že sme spolu roky žili s Čechmi, dokonca viacerí vedeli o udalostiach z roku 1968 a jeden ma prekvapil i vyslovením mena Alexander Dubček. Okrem budhistov žijú na Srí Lanke aj hinduisti, moslimovia a asi desať percent populácie sú kresťania. Nikdy nezabudnem na katolícky kostol v mestečku Negombo, kde saleziáni robili s chudobnými deťmi obrovský kus obdivuhodnej práce. Keď som sa dozvedel, že počas Veľkej noci v roku 2019 tento kostol odpálili miestni džihádisti ako odvetu za útoky na mešitu na Novom Zélande, mal som slzy v očiach. Prešiel som už hodný kus sveta, preto ma nikto nepresvedčí, že ľudia sa delia na dobrých a zlých podľa vierovyznania. Útoky na Srí Lanke či Novom Zélande sú vždy iba dielom hrstky pomätencov, väčšinou však na ne doplácajú tí najnevinnejší...

Doprava na Srí Lanke je šialená, cesty rozbité, niektoré presuny trvajú celú večnosť. Srí Lanka je preľudnená, preto okolo hlavných ciest neexistuje nič ako u nás, že ste chvíľu v dedinke, potom polia a lesy mimo zastavaných plôch... Na Srí Lanke všade okolo hlavných cestných ťahov žijú ľudia, väčšinou v tých najskromnejších a najprimitívnejších podmienkach. Po dlhých hodinách prichádzam na miesto, ktoré sa nazýva Sigiriya. Palácový komplex na obrovskej skale, ktorý vznikol už v 5. storočí a v roku 1982 bol zapísaný na zoznam svetového dedičstva UNESCO. V polovici skaly je vytesaná brána

obrovských rozmerov v tvare leva. Pred pár rokmi sa z kamenného leva odlomila časť nosa, skalný úlomok mal niekoľko ton a iba zázrakom nikoho nezabil. Na vrchol Sigiriye sa dnes dostanete po strmých schodoch zo železného lešenia - ak máte z výšok strach, výstup nie je nič príjemné. Ak to ale zvládnete, na vrchole skaly budete v prvom rade odmenení nádherným výhľadom na široké okolie. A vidieť pozostatky kamenného paláca a záhrad v tej výške, to je zážitok porovnateľný napríklad s legendárnym Machu Picchu v Peru. Celá Srí Lanka je nádherná. Pre mňa tým najlepším z ostrova zostane navždy Sigiriya. Ak sa raz na Srí Lanku vyberiete, nemiňte toto miesto, neofutujete.

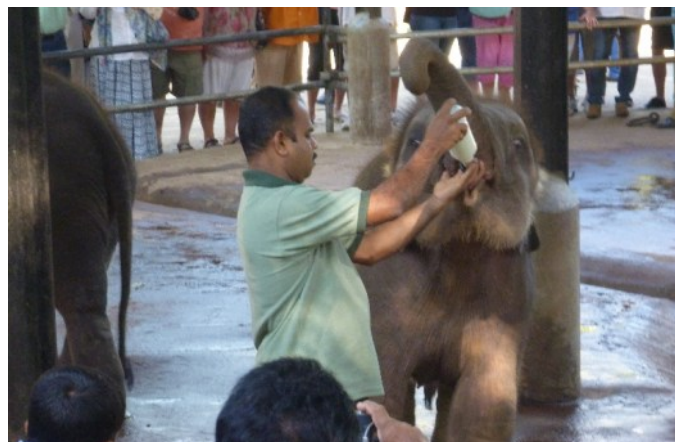

Pred cestou na Srí Lanku som si tento ostrov spájal hlavne so slonmi, preto by som bol veľmi sklamaný, keby tu som žiadneho nevidel. Ale nemusel som sa obávať. Hneď prvého som stretol už na ceste z letiska. A keď hovorím na ceste, myslím to doslova, veselo si kráčal sám po hlavnom ťahu do hlavného mesta, v čase dopravnej špičky. Ak vám niekto bude tvrdiť, že najkrajší pohľad na svet je zo sedla koňa, tak asi ešte nesedel na slonovi. Je to obrovské zviera. Na Srí Lanke žije ešte hojná populácia divokých slonov indických a občas sa stáva, že divoké stádo rozdupe i celé dedinky z chatrčí. Aj preto pomerne často vídavam ľudské obydlia na stromoch.

Bohužiaľ, aj slony patria na našej planéte medzi tie veľké tvory, ktorých počty človek poriadne zdecimoval. Výnimkou nie je ani Srí Lanka. Treba iba veriť, že sa toto nádherné zviera na ostrove podarí zachrániť, pretože slony sú aj dnes obľúbeným terčom či už pytlakov, alebo i miestnych ľudí, ktorí sa boja zničenia príbytkov a úrody.

Ak z nejakého dôvodu zahynie dospelá slonia matka vo voľnej prírode, maličké sloníča má len malé šance na prežitie. Preto v dedinke Pinnawala vznikol ozaj jedinečný projekt – sirotinec pre osirelé slonie mláďatá. Sirotinec bol založený v roku 1975 a počas mojej návštevy v roku 2015 tu žilo už 97 slonov z troch generácií. Prevádzka obrovského sirotinca s takmer sto slonmi, rozprestierajúceho sa na 25 hektároch, stojí nemalé finančné prostriedky. A tú dôležitú úlohu zohrávajú práve turisti, ktorí za toto divadlo vďačne zaplatia, pretože ide ozaj o dobrú vec. Na sirotinec prispejete už pri kúpe vstupenky, no sú i ďalšie možnosti pomoci. Napríklad zakúpením fľaše mlieka s cumlíkom, ktorou potom môžete za asistencie mahutov – trénerov slonov – slonie mláďatá kŕmiť.

Na záver cesty ma zaujala jedna maličká chatrč, kde miestny maliar predával svoje gýčové obrazy. Maľuje ich na podlahe, pretože má amputované obidve nohy. O domácnosť sa stará jeho manželka a okolo nich pobehuje krdeľ ich detí. Pýtam sa maliara, či je pre neho veľmi ťažké žiť tu s jeho hendikepom. On sa iba usmeje, rukou mi ukáže na oceán, manželku a jeho deti a povie, že je tu šťastný. Sú to okamihy, kedy si človek uvedomí, že by mal byť oveľa vďačnejší za všetko, čo má. Od maliara kupujem jeden obraz, ktorý mi doma v obývačke nebude pripomínať iba rybárov na Srí Lanke, ale najmä túto úžasnú rodinku.

Jozef Jankov

Deň detí v Harmanci

Tak ako po iné roky, aj tento rok pripravila obec Harmanec pre všetky deti veselú oslavu Medzinárodného dňa detí. Podujatie sa uskutočnilo 6. júna 2026 na školskom dvore Základnej školy F. Z. Leichta a prinieslo deťom množstvo zábavy, smiechu a nezabudnuteľných zážitkov.

Už od rána na školskom dvore vyrástli nafukovacie šmýkačky a skákací hrad, nechýbal ani obľúbený stánok s cukrovou vatou. Pre deti boli pripravené tvorivé dielničky, športové hry a súťaže, v ktorých si mohli preveriť svoju šikovnosť, obratnosť i fantáziu.

Veľkým prekvapením bola návšteva obľúbenej rozprávkovej postavičky Sticha, ktorá vyčarila úsmev na tvári malým i veľkým návštevníkom. Deti sa s ním mohli ofotiť a stráviť príjemné chvíle.

Pre každé dieťa bola pripravená sladká odmena, džús a malé prekvapenie. Počas celého popoludnia si deti spolu s rodičmi mohli pochutnať aj na drobnom občerstvení a čerstvom ovocí.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na organizácii podujatia a prispeli k tomu, aby si deti svoj sviatok naplno užili. Veríme, že si z tohto dňa odniesli veľa pekných spomienok a radosti.

Redakčná rada

